

socialistisch gedacht), dan is op de Secretarie van Staat geen spoor van nationaal-socialisme te ontdekken.'¹

Kon het anders? De meesten die bij de Secretarie van Staat aangesteld waren, beschouwden hun arbeid spoedig als vrijwel zinloos. De 'gemachtigden' werden niet meer dan één of twee keer door Mussert bijeengeroepen en als zij individueel in het 'Kabinet van de Leider' rapport gingen uitbrengen, hadden zij over weinig anders te berichten dan over tegenwerking door Duitse en Nederlandse instanties. Secretarissen-generaal als Hirschfeld, Frederiks en van Dam weigerden alle contact met de Secretarie van Staat en met de 'gemachtigden' (bij Verwey, secretaris-generaal van sociale zaken, werd iets meer bereikt) en het grievendste was dat men het *Verordeningenblad* of de *Nederlandse Staatscourant* maar behoefde op te slaan om telkens te zien dat belangrijke regelingen afgekondigd en benoemingen gedaan waren waar Mussert en zijn 'gemachtigden' niet alleen niet hun 'Einvernehmen' mee betuigd hadden maar waaromtrent niet eens 'overleg' met hen was gepleegd. Carp hield er nauwkeurige statistieken van bij. Daaruit blijkt o.m. dat de 'gemachtigde voor binnenlandse zaken en veiligheid', van Geelkerken, met geen enkele benoeming in de politieseCTOR bemoeienis kreeg; in '43 (de gegevens zijn niet geheel volledig) parafeerde hij 101 burgemeestersbenoemingen, bij 59 benoemingen was geen enkel overleg met hem gepleegd en twee kandidaten waren burgemeester geworden tegen wier benoeming hij zich uitdrukkelijk verzet had.

*

Men gaat niet te ver wanneer men, achteraf, de Secretarie van Staat annex Musserts 'gemachtigden' een wassen neus noemt. Maar zo werd het niet door een ieder gezien toen de Nederlandse pers en Radio Hilversum op donderdagmiddag 4 februari '43 de naamlijst der gemachtigden bekend maakten. Was dit een schaduwkabinet? Moest men het als aanloop zien tot een regering-Mussert die (Musserts gepubliceerde uitlatingen lieten geen andere conclusie toe) als een van haar eerste maatregelen enkele honderdduizenden jongeren zou mobiliseren voor de strijd aan het Oostelijk front?

Op aanraden van de redactie van Radio Oranje hield de minister-president, prof. Gerbrandy, nog diezelfde avond een toespraak waarin hij het gehele overheids personeel gelastte, alle maatregelen tegen te werken 'welke

¹ Brief, 7 okt. 1943, van 'W' aan M.A.H.S. (Doc I-1654, a-1).